

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

PL

Przemówienie

Luksemburg, 10 października 2019 r.

Przemówienie Klause-Heinera Lehnego, Prezesa Europejskiego Trybunału Obrachunkowego

Prezentacja sprawozdania rocznego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego za 2018 r. przed Radą do Spraw Gospodarczych i Finansowych (ECOFIN)

Luksemburg, 10 października 2019 r.

W przypadku rozbieżności tekstem właściwym jest wygłoszony tekst przemówienia.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Szanowny Panie Przewodniczący!

Szanowne Panie Minister, szanowni Panowie Ministrowie!

Szanowni Państwo!

Jako prezes Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pragnę Państwu podziękować za poświęcenie czasu na omówienie sprawozdania rocznego za rok budżetowy 2018, w którym przedstawiamy naszą ocenę zarządzania finansami Unii Europejskiej.

Trybunał skontrolował skonsolidowane sprawozdanie roczne UE za rok 2018. W jego opinii przedstawia ono prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji finansowej UE.

Jeśli chodzi o dochody wpływające do budżetu UE, Trybunał nie wykrył istotnego poziomu błędu. Z tego względu po raz kolejny wydaje on opinię bez zastrzeżeń na temat prawidłowości dochodów w budżecie unijnym.

Jeśli z kolei chodzi o wydatki, Trybunał ponownie wydaje opinię z zastrzeżeniem na temat prawidłowości płatności, tak jak czynił to w ostatnich dwóch latach. Innymi słowy, błędy wykryte przez Trybunał w toku kontroli nie miały rozległego charakteru i w związku z tym nie prowadzą do niepoprawnej prezentacji faktycznej sytuacji finansowej UE.

Jest to jedno z kluczowych ustaleń w kontrolach Trybunału, ponieważ potwierdza ono, że zarządzanie finansami UE w ostatnich kilku latach stale się poprawiało. Trybunał przyjmuje z dużym zadowoleniem fakt, że nie tylko Komisji, ale i państwom członkowskim udało się utrzymać tempo postępów, które były widoczne już w dwóch poprzednich latach.

„Opinia z zastrzeżeniem” oznacza „tak, ale”. *Tak*, płatności były w większości prawidłowe, *ale* nadal występują problemy.

W obszarze wydatków, które tradycyjnie stanowią sedno poświadczenia wiarygodności wydawanego przez Trybunał, oszacowany poziom błędu wynosi 2,6%¹. Oznacza to, że szacunkowo 2,6% płatności to kwoty, które nie powinny być zostać wypłacone, ponieważ nie zostały wykorzystane zgodnie z unijnymi przepisami. Poziom błędu przekraczający 2% uznaje się za istotny.

Niemniej jednak nigdy nie przestanę podkreślać, że taka sytuacja nie oznacza bynajmniej, że 2,6% płatności z budżetu UE zostało zmarnotrawionych. Nawet jeśli w odniesieniu do danej płatności nie przestrzegano przepisów, mogła ona mimo wszystko osiągnąć swój cel w konkretnym przypadku.

¹ Najniższy poziom błędu – 1,8%; szacowany poziom błędu – 2,6%; najwyższy poziom błędu – 3,4%. Pkt 1.15 sprawozdania rocznego.

Prezentując te ogólne szacunki, należy zauważyć, że w znacznej części wydatków skontrolowanych przez Trybunał nie wystąpił istotny poziom błędu. Owa całkowita wartość szacunkowa przesłania zwłaszcza jedną istotną kwestię, którą trzeba tu podkreślić: otóż na ryzyko wystąpienia błędu w znacznym stopniu wpływa sposób wypłaty środków. Jest to informacja, która może być dla Państwa przydatna w kontekście przyszłych prac legislacyjnych.

W przypadku wydatków podlegających skomplikowanym przepisom szacowany poziom błędu wynosi 4,5%, czyli jest stosunkowo wysoki. Wydatki takie składają się w przybliżeniu na połowę budżetu UE². Są to przede wszystkim płatności dokonywane na zasadzie zwrotu kosztów, w przypadku których beneficjenci są zobowiązani do wystąpienia o zwrot poniesionych kosztów kwalifikowalnych – na przykład projekty badawcze czy projekty z zakresu rozwoju regionalnego i rozwoju obszarów wiejskich.

Ryzyko wystąpienia błędu jest z kolei niższe w przypadku wydatków podlegających uproszczonym przepisom. Są to przede wszystkim płatności oparte na uprawnieniach, w przypadku których beneficjenci otrzymują płatności po spełnieniu pewnych warunków – mam tu na myśli na przykład pomoc bezpośrednią dla rolników czy stypendia dla studentów.

Szanowni Państwo!

W trakcie wizyt w stolicach europejskich miałem już okazję powiadomić niektórych z Państwa osobiście o zmianie w podejściu Trybunału Obrachunkowego, o której jest mowa w wieloletniej strategii. Informacje o tej zmianie spotkały się z bardzo pozytywnym odbiorem, za co jestem niezmiernie wdzięczny.

Trybunał Obrachunkowy założył, że będzie opierał swoje poświadczenie wiarygodności na podejściu atestacyjnym, co oznacza, że w przyszłości zamierza dokonywać przeglądu prac kontrolnych innych podmiotów, w szczególności Komisji, która opiera się na własnych kontrolach oraz kontrolach przeprowadzanych na szczeblu krajowym w ramach zarządzania dzielonego. Tym samym Trybunał nie będzie już musiał samodzielnie przeprowadzać coraz bardziej pracochłonnych kontroli w sytuacji, gdy takie prace wykonały już inne podmioty.

Innymi słowy, Trybunał będzie korzystał z wyników prac innych podmiotów – pod warunkiem że wyniki te będą wiarygodne. Przy lekturze sprawozdania rocznego Trybunału zauważą Państwo, że kontrolerzy z naszej instytucji często krytycznie podchodzą do licznych kontroli przeprowadzanych przez państwa członkowskie i Komisję (np. w kontrolę wydatków w obszarze spójności na poziomie krajowym zaangażowanych jest 126 różnych organów). W konsekwencji często niełatwo jest posiłkować się wynikami takich prac i polegać na nich w coraz większym stopniu. Należy też koniecznie zauważyć, że Komisja dokłada wszelkich starań, by zapewnić jak najlepszą jakość prac różnych organów krajowych.

² 50,6%.

Trybunał intensyfikuje prowadzone wraz z Komisją prace nad warunkami, które muszą zostać spełnione, aby można było wprowadzać podejście atestacyjne. Korzystając z okazji, pragnę podziękować panu komisarzowi Oettingerowi za wsparcie Trybunału i wyrazić nadzieję na harmonijną współpracę z jego następcą.

Chciałbym teraz zwrócić uwagę na poszczególne działy polityki i przedstawić niektóre kluczowe ustalenia Trybunału.

W dziale WRF dotyczącym konkurencyjności Trybunał stwierdził znacznie mniej błędów niż w ubiegłym roku (2%). Główne źródło błędów w obszarze badań naukowych stanowią nadal niekwalifikowalne koszty osobowe.

Jeśli chodzi o spójność gospodarczą i społeczną, Trybunał oszacował poziom błędów na 5%. Liczba i wpływ wykrytych błędów wskazują na utrzymujące się uchybienia w zakresie prawidłowości wydatków zadeklarowanych przez krajowe instytucje zarządzające. Główny problem stanowiły niekwalifikowalne wydatki na projekty, a sytuację pogorszył fakt, że niektóre państwa dodały kolejne zasady krajowe do i tak już skomplikowanych warunków unijnych (ang. goldplating, czyli nadmiernie rygorystyczne wdrażanie).

Co do działu „Zasoby naturalne” Trybunał oszacował, że poziom błędów wynosi 2,4%, na co złożyły się: zadeklarowane koszty niekwalifikowalne, niepoprawne informacje na temat powierzchni gruntów lub liczby zwierząt, problemy w udzielaniu zamówień publicznych i błędy administracyjne. W płatnościach bezpośrednich jako całości nie wystąpił natomiast istotny poziom błędów – i jest to dobra wiadomość.

W odniesieniu do działu „Bezpieczeństwo i obywatelstwo” Trybunał zwrócił uwagę na niedociągnięcia w stosowaniu przepisów dotyczących zamówień publicznych, a także na uchybienia systemowe w państwach członkowskich dotyczące Funduszu Migracji i Azylu oraz Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Szanowni Państwo!

Z prac kontrolnych Trybunału, które dziś Państwu zaprezentowałem, wynika, że chociaż wiele problemów wciąż jest aktualnych, UE przez trzeci rok z rzędu spełnia rygorystyczne standardy rozliczalności i przejrzystości, jeśli chodzi o wydatkowanie środków publicznych.

Zważywszy jednak na rosnące wyzwania, jakim musi sprostać Unia, mając do dyspozycji budżet stanowiący zaledwie około 1% dochodu narodowego brutto wszystkich państw członkowskich, niezwykle istotne jest, by wydatkowanie środków unijnych nie tylko było prawidłowe i zgodne z przepisami, ale również przynosiło rezultaty. W przyszłości Europejski Trybunał Obrachunkowy będzie zwracał jeszcze większą uwagę na tę kwestię.

W swoich pracach Trybunał koncentruje się na wartości dodanej działań UE. Każde euro wydatkowane na szczeblu unijnym powinno bowiem przynosić wartość dodaną, której nie udałooby się uzyskać, gdyby wydatki były dokonywane na poziomie krajowym lub regionalnym.

Będę wdzięczny za wszelkie wsparcie z Państwa strony i zgłaszanie pomysłów i sugestii dotyczących przyszłych prac kontrolnych Trybunału.

Na zakończenie chciałbym serdecznie podziękować fińskiej prezydencji w Radzie UE. Nasza współpraca i kontakty przebiegały wzorowo i były, jak sądzę, obopólnie korzystne. Mam nadzieję na kontynuację tak wspaniałej współpracy z prezydencją chorwacką Rady w przyszłym roku.

Dziękuję za uwagę. Chętnie odpowiem na wszelkie Państwa pytania i komentarze.